

Winkels openen op zondag... hoe konden we het toch zover laten komen?

Piëdro Vander Steene – 12.06.25

Ik herinner me nog affiches van **20 jaar geleden** waarop te lezen stond **‘zondagwerk.. NOOIT’**. Getekend, de liberale vakbond bij Colruyt.

Gedurende de afgelopen twintig jaar stelden we af en toe de vraag aan de directie over ‘hoe ze stonden tegenover winkels openen op zondag’. Twintig jaar lang hoorden we binnen (ondertussen verveld tot) Colruyt Group, dat het enseigne SPAR en Retail Partners, omzetten haalden op zondag en dat we – vanuit een zekere loyauteit tegenover deze zelfstandig ondernemers – ‘niet zouden opendoen op zondag’.

De kustfilialen en de winkels in de Ardennen – zowel bij Okay als Colruyt Laagste Prijzen - die openden wel de deuren op zondagvoormiddag want waar veel mensen komen, daar valt wel omzet te halen. Tijdelijk, voor een bepaalde periode in het jaar én mits goede afspraken rond verloning en vrijwilligheid. Tenzij je aangeworven werd met andere arbeidsvoorwaarden.

Tijdens die twintig jaar veranderden de antwoorden... Het ging van ‘dat gaan we niet doen’ tot ‘vandaag is dit niet aan de orde’ of ‘zo lang onze concurrenten niet openen, gaan we het ook niet doen’.

Evolutie van ‘heilige zondag’ tot ‘zondagse weekdag’

En dan was daar plots covid... en een oorlog... en een buitenlandse investeerder die zijn oog liet vallen op de winkels van Delhaize.

Delhaize was ooit een Belgisch familiebedrijf dat **nét** geen 150 jaar in Belgische handen bleef. Tot 2016, toen ze fuseerden met het Nederlandse Koninklijke Ahold, waardoor **de familie Colruyt** met zijn retailwinkels ‘Colruyt Laagste Prijzen’, ‘SPAR’, ‘Okay’, ‘Bio-planet’ en ‘Cru’ als **enige Belgische foodretailer** in het Belgische landschap achter bleef. Delhaize bleef bestaan als merk. Ahold-Delhaize was geboren en kwam voor 100% in Nederlandse handen.

In 2023 gingen de Delhaize winkels in België nog een stapje verder... in analogie van het winkelaanbod in Nederland willen ze hun winkels 7/7 openen. Naar alle waarschijnlijkheid liefst met gelijklopende openingsuren – zoals in Nederland – en nog liever met het inzetten – zoals in Nederland – van schappenvullers vanaf 13 jaar aan een loon van een schamele €5,83 per uur ⁽¹⁾.

Om dit te bewerkstelligen zetten ze alle 128 winkels die nog in eigen beheer zijn, in de etalage en worden ze één voor één richting franchising geduwd. Gevolg: een ander paritair comité met andere loon- en arbeidsvoorwaarden en flexibeler inzetbare krachten zoals jobstudenten, flexijobbers of deeltijdse contracten.

Eind 2024 zijn de meeste Delhaize winkels open op zondag en moeten we vaststellen dat het aankoopgedrag van de Belgen ook gewijzigd is. Boodschappen doen op zondag is maatschappelijk aanvaard en zelfs makkelijk. Het zorgt ervoor dat er meer vrije tijd komt op zaterdag en tijdens de week. Dat er iemand de prijs dient te betalen... daar liggen niet alle consumenten onmiddellijk wakker van.

Een nieuwe realiteit

In 2025 leven we in een nieuwe realiteit. Een wereld met geweld, een wereld waarin het individu veel belangrijker geworden is, een wereld waar winkel op zondag 'normaal' is.

In België zijn er een aantal food-retailers waar de 11 miljoen Belgen wekelijks hun inkopen doen:

- het Duitse Aldi en Lidl,
- het Franse Carrefour en Intermarché,
- de Nederlandse Jumbo, Albert Heijn en Delhaize winkels,
- en tot slot de Belgische Colruyt Group.

In de zijlijn zijn er nog een aantal all-rounders te vinden zoals daar zijn de Nederlanders Action, Kruidvat, Zeeman en het Duitse TEDI.

Ook dat is het nieuwe normaal. In België zijn de meeste winkels in buitenlandse handen en... daar vloeit de winst van het bedrijf toch vaak naartoe.

Als vakbond worden we ook gedwongen om te leren omgaan met deze nieuwe realiteit. Waar we 20 jaar stonden te schreeuwen met 'handen af van onze zondag' moet we als vakbond ook mee evolueren met de nieuwe maatschappelijke trends.

Onze langetermijnvisie is altijd gericht op werkzekerheid. Altijd, overal, voor zoveel mogelijk collega's. Want opslag krijgen is leuk, een verhoging van de maaltijdcheque moet er komen, een cafetariaplan waarin we centen kunnen omzetten in tijd is ideaal maar wat heb je aan al die zaken als je morgen misschien geen werk meer hebt.

Als vakbond binnen Colruyt Group, De Blauwe Collega's, mogen we onze kop niet in het zand steken als we zien hoe onze concurrenten weglopen met omzet en ons marktaandeel daardoor daalt. Want aan omzet en marktaandeel zijn jobs gekoppeld. Minder omzet, minder uren, minder uren, minder voltijdse contracten, minder voltijdse contracten zijn op termijn minder collega's...

Als de werkgever dus de vraag op tafel werpt om te 'spreken over zondagopeningen' dan moeten we daar op een kritisch constructieve manier op kunnen inspelen. We moeten zo snel mogelijk de betrokken medewerkers bevragen en kijken waar de bezorgdheden zitten.

Help... wat nu...

- Ik heb hier niet voor gekozen toen ik bij jullie kwam werken, waarom word ik dan vandaag verplicht?
- Of werken we met een systeem van vrijwilligers? Want je zal maar de alleenstaande papa zijn die net op die zondag niet kan rekenen op zijn familie of vrienden.
- Wat met de verloning van de prestaties op zondag?
- Hoeveel keer zal ik ingepland worden op een maand?
- Wat met een zieke collega op zondag... Wie springt er dan in? Diegene die alfabetisch bovenaan staat?
- Wat met onze ondersteunende diensten? Kan ik ook bij hen terecht op zondag?
- ...

Een aantal zaken zijn voor de liberale vakbond zeer belangrijk:

- Hoe bewaken we de work-life balans als er geen vast rustmoment meer bestaat?
- Daar waar het kan, staat vrijwilligheid voorop! Laat ons daar dan ook ten volle op inzetten.
- Wie inspanningen levert, moet daarvoor beloond worden. Zorg dus voor deftige compensaties.
- Goede afspraken maken goede vrienden. Zorg er dus voor dat er duidelijke afspraken en richtlijnen zijn voor zowel leidinggevendenden, de collega's op de werkvloer en alle betrokkenen bij de ondersteunende diensten.

Zijn we als vakbond enthousiast om mee te stappen in dit verhaal? Helemaal niet... wij zijn geen vragende partij om onze winkels open te doen op zondag. Maar als we onze toekomst willen veiligstellen dan moeten we op zijn minst alles proberen door mee de inhoud te bepalen aan de tafel van de onderhandeling, want schreeuwen aan de zijlijn zal niets opleveren. Daarom zal het belangrijk zijn om heel goed te luisteren naar de hopes en fears van onze collega's die dagelijks – en in de toekomst ook op zondag – onze klanten op een excellente manier willen ontvangen en bedienen.

⁽¹⁾ <https://nl.jobs.jumbo.com/nl/salaris-jumbo-winkel/> geconsulteerd op 12.06.2025